

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Sebast. Izquierdo Alcarazensis Soc. Iesv, svpremis
Inquisitionis Senatvs Censoris, Et Olim Complvti SS.
Theologiæ Professoris. Pharvs Scientiarvm**

Izquierdo, Sebastián

Lugduni, 1659

Quæst. 4. Quotuplex sit negatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95620)

præintendum finem, casu quod negatio esset ali-
quid ut medium utile ad talem finem elegibile
à Deo: Adde, quod in scripturis sacris dicitur
Deus rem aliquam non facere, ut aliquem fi-
nem obtineat, nequitiam per tale dictum signifi-
ficari habere Deum volitionem de negatione talis
rei, sed potius nolitionem de re ipsa, quam ve-
rè habet ab intentione talis finis oriundam. Vnde
etiam dico nullam Deum negationem velle vel nolle,
ut commodam, vel incommodam subiecto, quod
amat, sed tantum nolle rem negatam, quod recidit
in idem æquiualeuter. Ens verò quod à negatione
alicuius circumstantiæ, seu potius à non existentia
eius redditur amabile, aut odibile, bene potest Deus
amare, aut odire per actum connotantem circum-
stantiam ipsam, ut non existentem; quemadmodum
amat, aut odit per actum connotantem circumstan-
tiam ut existentem ens, quod ab existentia eius ama-
bile, aut odibile euadit, ut in *Tract. de voluntate* la-
tius etiam dicemus. Cumque peccatum pura omis-
sionis, si datur in potentia proxima, ad ponendum,
vel non ponendum actum præceptum, prout illud
non ponente consistat; hoc ipso quod Deus oderit
talem potentiam proximam prout non ponentem
talem actum, per odium scilicet suum naturam conno-
tantem ipsius actus non existentiam, peccatum
omissionis odio habebit, ut pluribus etiam explica-
bimus in dicto *Tract.*

69 Ex his alio argumento occurret, quod à præcep-
tis de rebus non efficiendis siue de eorum nega-
tionibus desumi posset. Talia enim præcepta, si sunt
humana, bene possunt circa negationes versari,
præcipiendo illas positivè eo ipso quod positivè
potest homo eas amare, vel odire; æquiualeuter
tamen erunt semper talia præcepta rerum negata-
rum prohibitiua. Si verò præcepta sint diuina, nul-
latenus poterunt esse positivè præceptiua negatio-
num, sed tantum prohibitiua rerum negatarum,
quod in idem recidit. Quæ omnia satis superque
constant ex dictis.

70 Postremo denique contra sententiam nostram
potest sic argui. Oppositio contradictoria, quæ da-
tur inter ens negatum, & negationem, vera oppo-
sitio est, imo omnium potissima: ergo inter duo sal-
tem extrema vera versari debet, absque duobus
enim saltem veris extremis nulla potest oppositio
vera constare: ergo negatio enti negato contra-
dictoriè, & verè opposita non potest non esse ali-
quid verum, siue illud sit quid positivum, aut com-
plexum, aut simplex, siue quid distinctum realiter
ab omni ente positivum. Respondeo oppositionem
contradictoriam obiectiuam (nam actus etiam af-
firmans, & actus negans idem obiectum dicuntur
contradictoriè opponi; de quorum tamen oppo-
sitione nulla in præsentia est difficultas) nostro modo
conciendi versari inter duo extrema distincta,
quod sufficit ut ea sub aliquem conceptum forma-
lem communem aliis oppositionibus cadat, iuxta
doctrinam vniuersalem de conuenientia plurium
sub eundem conceptum tradendam *disputatione*
17. te tamen ipsam non inter vnum & aliud extre-
mam, sed inter esse, & non esse eiusdem versari.
Hoc tamen, licet tollat, quod ea conueniat in con-
ceptu oppositionis reali cum aliis oppositionibus,
quæ versantur inter extrema distincta, iuxta dicen-
da etiam *loco citato*, non tamen tollit, quod ea in suo
genere sit vera & stricta, imo & omnium potissima
oppositio: quia nihil est magis oppositum, aut repu-
gnans enti, magisve incompatible cum ipso, quam
non ens, seu nihil, ut constat. Itaque maximè omniū

sunt opposita esse, & non esse, non tamen tanquam
vnum & aliud, sed tanquam vnum, & purum nihil.
Ex quo patet de conceptu reali omnis oppositionis
non esse, quod ea versetur inter extrema distincta,
licet id sit de conceptu formali omnis oppositionis,
prout à nobis omnis oppositio concipitur.

QVÆSTIO IV.

Quotuplex sit negatio?

QVamquam negatio à parte rei prorsus sit nihil, 71
ut ostensum 9. 3. quia tamen illa à nobis concipitur
ut aliquid, ad variasque res comparata varios
conceptus cum fundamento in rebus ipsis subire
potest, non inutiliter in præsentia quaestione illam ut
sic molimur diuidere in ea, quæ habere potest, mem-
bra magis vniuersalia. Et quoniam id, cui immédia-
tè, & formaliter concipitur negatio opponi, est
actus significabilis per verbum, circa quem iudi-
cium negatiuum per modum recessus, siue remo-
tionis versatur, ut ex dictis in superioribus satis est
notum, per comparisonem imprimis ad eiusmodi
actum, ad eiusque subiectum, & terminum venit
negatio diuidenda. Sit igitur

Diuisio 1.

Negationum alia est negatio actus contingentis, 72
alia actus impossibilis, alia actus necessarii subie-
cto, cuius actus concipitur.

Ex quibus subinde prima contingens. Secunda
necessaria. Tertia impossibilis erit ipsi subiecto, cu-
ius actum remouet, & cui vice ipsius actus conue-
nire concipitur, ut est notum. Tum consentaneè
ad phrasim communem prima loquendo vniuersè
priuatio dicitur, quia est remotio formæ (qualis
est omnis actus) à subiecto apto, siue compote ad
illam habendam. Secunda autem negatio pura;
quia est remotio formæ à subiecto inepto, impotè-
ve ad habendam illam. Tertia negatio impossibi-
lis, quo sufficienter ab aliis discriminabitur.

Diuisio 2.

Insuper tamen quævis dictarum negationum aut 73
concipitur conuenire subiecto, cuius actum remo-
uet, prout actu existenti. Aut subiecto, cuius actum
remouet, considerato secundum se quiditatiuè.

Et negatio quidem subiecto contingens, si con-
uenit ei prout existenti, strictius solet appellari pri-
uatio, latius verò si conuenit ei considerato secun-
dum se. Negatio verò subiecto necessaria, vt rous
modo illi conueniat, strictè videtur communiter
dici pura negatio. Sicut etiam negatio subiecto im-
possibilis strictè talis nuncupabitur, vt rous ex dictis
modis subiectum ipsum sese habeat.

Ex his perspicies negationem, quæ quodlibet 74
ens, aliàs contingens, de facto non existit priuatio-
nem latiori quodam modo venire appellandam:
quia est negatio tali enti secundum se considerato
contingens, vt potè remouens existentiam, siue
actum existendi ei possibilem; negationem verò,
quæ quodlibet ens iam existens actu aliquo siue for-
ma sibi possibili carere dicitur, priuationem strictio-
ri modo dici debere. Negationem autem, quæ quod-
uis ens siue existens, siue non existens dicitur non
esse aliud quidpiam, estque subinde negatio actus
essendi

essendi aliud, siue identitatis cum illo tali enti penitus impossibilis. Tum negationem, qua quævis chymera dicitur non existens, aut non potens existere: Tum negationes, quibus Deus non peccat. Homo non volat: lapis non intelligit, & cæteras omnes huiusmodi, quæ à subiectis, quibus conueniunt, remouent actus eis impossibiles, negationes puras in vniuersum, fatisque strictè nuncupari. Denique negationes, quibus Deum non existere hominem non esse rationalem, lapidem non esse possibilem, aliaque huiusmodi figmenta concipi possunt, negationes esse impossibiles.

Diuisio 3.

Amplius verò priuatio strictiori modo sumpta, uti diximus, pro carentia actus, seu formæ in subiecto apto illam prout existente, in alia membra diuidi solet, iuxta Aristotel. lib. 5. *Metaphysic. cap. 22.*

75 Primò enim dici solet priuatio, licet valde improprie (proprius enim diceretur pura negatio) quæ remouet actum, seu formam à subiecto capaci illius tantum secundum prædicatum valde commune. Ut si planta (quod est exemplum Aristot.) priuata oculis dicatur, quod ex præciso prædicato viuens ei non repugnat illos habere. Secundò minus improprie priuatio dicitur, quæ remouet formam à subiecto capaci illius præcise secundum prædicatum genericum speciei atomæ proximum. Ut si talpa cæcus, siue oculis priuatus dicatur, quod ex prædicato animalis bene posset habere illos. Tertiò solet, & magis proprie dici priuatio, quæ remouet formam à subiecto capaci illius ex prædicato specifico, non verò pro tali tempore, pro talive peristasi circumstantiarum, ut si puer recens natus priuatus dentibus dicatur. Quartò magis adhuc proprie, frequenterque priuatio dicitur, quæ à subiecto vndeque illius capaci remouet formam, non tamen ipsi subiecto debitam, ut quando aer priuatus lumine appellatur. Quintò denique propriissime omnium nuncupatur priuatio, quæ remouet formam subiecto debitam debito aliquo vel naturali, vel morali. Quo pacto carentia fragilitatis debet in aqua, omisso actus præcepti in homine, aliaque huiusmodi propriissime priuationes erunt. Præterea ex eodem Arist. *supra*, priuationum alia est totalis, quæ totam, integramve formam à subiecto capaci remouet. Alia partialis, quæ partem solum formæ remouet, alia parte relicta.

76 Ex dictis collige primò. Eatenus solum dici posse priuationem suscipere posse magis, & minus; quatenus, plus aut minus de forma aliàs diuisibili potest per illam remoueri à subiecto. Nisi quis velit priuationem aliàs æqualis formæ maiorem aut minorem vocare penes maius, vel minus debitum, quo debita est subiecto forma, quæ priuat. Quæ tamen loquutio impropria erit.

77 Collige secundò. Quo sensu dici soleat communiter dari medium inter priuationem, & habitum; scilicet inter negationem, & rem negatam (appellant autem impræsentiarum habitum id, quod per priuationem, aut etiam per negationem excluditur; quasi haberetur, ea sablata. Etenim cum priuatio ut talis connotet in subiecto, cuius habitum seu potius actum remouet, capacitatem ad illum; sæpe fit ut defectu capacitatis connotatæ neque priuatio, neque habitus, seu actus per illam exclusus conueniat alteri subiecto. Ob id enim dicitur verè lapidem neque esse cæcum, neque habentem visum,

quia de conceptu cæci, supra carentiam visus, est capacitas habendi illum, quam non habet lapis. Quod est inter priuationem & habitum dari medium. At cum negatio sumpta vniuersè ab huiusmodi præscindat connotationibus, ea necessario, vel res negata debet citra vllum medium vbiq; dari, cum sit formaliter idem alicubi non esse rem negatam, & esse ibidem eius negationem, qua ratione negatio à nobis esse concipitur sumpta vniuersè pro mera carentia entis, siue non esse eius. Quod addo: quia si sermo sit de pura negatione contraposta priuationi, non minus inter illam, & rem negatam, quàm inter priuationem, & habitum poterit dari medium: siquidem negatio pura ut talis in subiecto, cuius actum remouet, connotat ineptitudinem ad illum, ut priuatio connotat aptitudinem. Quocirca sicut verum est lapidem neque priuatum esse visu, neque visum habere; ita erit verum hominem cæcum neque esse purè negatum visu, neque visum habere: quia sicut de conceptu priuati visu est capacitas visum habendi, qualem non habet lapis: ita de conceptu pure negati visu est incapacitas habendi visum, qualem non habet homo cæcus. Hinc fit inter priuationem & actum, quo priuat non dari medium relate ad subiectum, respectu cuius est priuatio; sed tantum relate ad aliud, respectu cuius talis non est, ut satis ex dictis est notum. Tantumdemque dicendum venit de negatione pura ut tali.

Collige tertiò: etiam respectu subiectorum impossibilium aliquam priuationem latius acceptam dari posse, quicquid nonnulli contradicant: talis enim erit negatio actus, quo non cognoscuntur, aut non amantur talia subiecta, cum tamen possent.

Collige quartò, ibidem omnino esse quamlibet negationem per conceptionem nostram, vbi esset actus per eam negatus, nempe in eodem subiecto, in eodem loco, in eodem tempore, in eodem statu, &c. quia concipitur ut remouit formalis actus loco eius prius succedens. Re enim ipsa inde remouetur actus, vbi non esse dicitur. Ibidemque propterea, iuxta modum concipiendi nostrum, loco eius poni debet ipsius negatio. Hoc tamen dictum dumtaxat sit de negatione actus, cui conuenit se ipso immediate esse ibi, vbi non esse dicitur; vndeque propterea re ipsa per sui non esse remouetur. Actus enim, cui conuenit non se ipso immediate, sed medio alio actu esse alicubi: bene potest ibi non esse actu intermedio deficiente: quin ibi sit eius negatio. Sic enim cognitio existens Madriti, & non Romæ, ita deest à Roma per solum defectum præsentia, quæ Romæ esse posset, ut nequeat dici esse Romæ negatio existentia eius; bene tamen negatio præsentia, quam posset ibi habere. Verum de his propriis in locis plura speciatim dicenda sunt.

Postremò ex dictis in hac & præcedente quæstione colligitur, quotiescunque de negationibus rerum occurrit sermo, connaturalius, accommodatiusque ad modum nostrum concipiendi, atque adeo explicatius dici quicquid circa eas dicere oportet, si de eis tanquam de aliquibus conceptibus verum & reale esse negatiuum habentibus, quo pacto à nobis concipiuntur, loquamur; tametsi in se re ipsa prius sint nihil; in seque proinde ab intuitibus non sint conceptibiles. Ob id cum loquimur de contradictoriis, ut de duobus extremis mutuo se se formaliter excludentibus loquimur, quorum alterum est negatio, alterum res negata; & consequenter perinde apud nos est dicere, rem non esse, &

& esse eius negationem; sicque passim dicimus existere negationem rei, ubi res negata non existit, nimirum in tali tempore, in tali loco, in tali subiecto, &c. iuxta dicta *num. precedente*. Sic chymararum impossibilium necessarias dicimus negationes; & contra verò rerum necessariarum impossibiles negationes vocamus. Et vniuersum, quoties rigorose loquendo aliquid erat rebus negandum enunciatione negatiua, seu remotiua, toties illius negatio eis indiscriminatim solet attribui enunciatione affirmatiua, seu positiua. Qui omnes nihilominus loquendi modi per æquiualentiam sunt veri, ut ex dictis liquidum est. Ob id claritatis, & aliis morem gerendi gratia, eisdem nos indiscriminatim in nostris operibus vtetur, nisi aliud materia postulauerit. Hinc protestantes per illos nos doctrinæ statuta *quæst. precedente*, ne minimum quidem intendere derogare,

QVÆSTIO V.

Quenam propositiones euidenter, aut aliàs certa, seu per se nota, seu demonstrata ex terminis huius disputationis in superioribus expositis eliciantur tum inter se tum cum terminis precedentis collatis?

81 **Q**uia materia præsentis disputationis fere metaphysica est, ut principio dicebam, oportuit quæstionem hanc instituire, iuxta methodum præstitutam in præfatione ad lectorem. Cui responderetur; propositiones, quas inquiri, esse sequentes.

Propositio 1.

82 **I**mpossibile est aliquid simul esse, & non esse. Impossibile est etiam aliquid simul neque esse, neque non esse. Tum necesse est quodlibet aut esse, aut non esse. Necesse est etiam quodlibet aut deesse, aut non deesse (sumpto deesse pro non esse).

Coniungo sub vna propositione hæc quatuor principia. Tum quia in idem fere recidunt æquiuolenter. Tum quia ad explicandam eorum naturam oportet illa inuicem comparare. Primum tradit Aristotel. *lib. 4. Metaph. cap. 3. text. 8.* his verbis *Idem enim simul esse, & non esse in eodem secundum idem est impossibile.* Additque esse omnium principiorum firmissimum, atque certissimum. Atque omnes demonstrantes in illud tandem suas propositiones deducere, utpote quod omnium dignitatum seu principiorum principium est. Tertium tradit in eodem *lib. cap. 7. text. 27.* dum ait. *Verum neque inter contradictiones quidquam medium esse contingit. Sed necessarium aut dicere, aut negare vnum de vnoquoque.* Quorum amborum mentionem etiam facit *lib. 1. post. cap. 3. text. 26. & 27.* his ferme verbis. *Impossibile est idem simul affirmari, & negari de eodem. Necesse est idem affirmari, vel negari de eodem.* Secundum autem, & quartum principium in primo, & tertio continetur, ut iam expono.

83 **E**tenim huiusmodi principia in natura extremorum contradictionis, qua talium, fundantur immediate; eorumque subinde immediatas, atque per se notissimas proprietates enunciant. Dicuntur autem extrema contradictionis, seu contradictoria nega-

tio obiectiua, & id quod per illam negatur, seu remouetur, iuxta doctrinam statutam *quæst. 3. & 4. præsertim num. 70. & 80.* Quæ quidem extrema ita iuxta *ibidem* dicta opponuntur, ut quoduis eorum æquiuolenter, nostroque modo concipiendi suapte natura & essentia sit formalis exclusio, ablatio, siue remotio alterius, & consequenter cuiusvis exclusio, ablatio siue remotio alterius sit formalis positio. Hinc autem fit primum quoddam nequeat vnum contradictionis extremum esse, quin desit alterum, atque adeo, quod nequeant ambo simul esse, & consequenter, quoddam sit impossibile aliquid simul esse & non esse prout fert primum principium. Aliquid namque simul esse, & non esse, esset simul esse ambo contradictionis extrema. Secundum fit, quod nequeat deesse vnum contradictionis extremum, quin sit alterum. Atque adeo quod nequeant ambo simul deesse, & consequenter, quoddam sit impossibile aliquid simul neque esse neque non esse, prout fert principium secundum. Aliquid namque simul neque esse, neque non esse, esset simul deesse ambo contradictionis extrema. Tertium fit, quod nequeat non esse contradictorium positiuum, si deest negatiuum, & vice versa. Atque adeo, quod sit necesse alterutrum eorum esse. Et consequenter, (quod est idem) quod sit necesse quodlibet aut esse, aut non esse, prout fert principium tertium. Quartum fit quod nequeat non deesse contradictorium positiuum, si est negatiuum, & vice versa, atque adeo quod sit necesse alterutrum eorum deesse. Et consequenter (quod est idem) quod sit necesse quodlibet aut non esse, aut non non esse, prout fert principium quartum. Vnde apparet quatuor posita principia aliter sic breuius offerri posse. *Impossibile est, utrumque contradictorium simul esse. Impossibile est utrumque contradictorium simul deesse. Necesse est alterutrum contradictorium esse. Necesse est alterutrum contradictorium deesse.*

Quæ cum ita sint colligo primum. Duo priora 84 principia, quamuis formaliter sint duo: quatenus tam ex parte intellectuum nostrarum, quam ex parte conceptuum obiectuorum diuersitatem habent. Equiuolenter tamen esse vnum & idem, quatenus veritas obiectiua per utrumque enunciata vna est, & eadem à parte rei. Differunt enim tantum sicut differunt propositio affirmatiua vnius extremi contradictionis, & negatiua alterius. De quibus æquiuolenter esse eandem ex dictis *quæst. 3.* constat. Etenim cum positio vnius extremi contradictionis sit ablatio alterius, & è conuerso, ut dictum est, qui utrumque simul adstruit, eo ipso aufert simul utrumque atque ita hæc propositiones. *Utrumque contradictorium est. Neutrum contradictorium est, & similes, æquiuolentes sunt.* Quo fit, ut duo priora dicta principia æquiuolentia, vel (quod est idem) vnum æquiuolenter sint. Tantumdemque eodem iure venit dicendum de duobus posterioribus inter se comparatis. De eis nihilominus ob diuersitatem, quam habent formalem, tanquam de distinctis, quoties opus fuerit loquemur.

Secundum colligo. Duo priora dicta principia 85 magis distingui à duobus posterioribus, & vice versa, quam inter se: quia duo priora veritatem quandam negatiuam enunciant, nempe impotentiam subiecti ad utrumque contradictorium. Duo verò posteriora veritatem quandam positiuam, nempe necessitatem subiecti ad alterutrum contradictorium. Adeo tamen euidenter, & immediate hæc due veritates mutuo se inferunt, mutuoque inter se connectunt.